

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ

Колесова Юлія,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Приватного вищого навчального закладу

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)

Науковий керівник: Кочмар Діана,

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземних мов

Приватного вищого навчального закладу

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)

Анотація. У статті проаналізовано особливості формування лексичної компетентності в учнів середньої школи із застосуванням інтерактивних онлайн-платформ. Визначено, що найбільш ефективними для середньої школи є онлайн-платформи: Quizlet, Wordwall та Kahoot, оскільки вони забезпечують ефективне повторення матеріалу через ігрові форми. Розглянуто наукові підходи до визначення поняття «лексична компетентність» у працях вітчизняних та зарубіжних дослідників. Метою статті є виявлення дидактичних умов ефективного використання зазначених платформ. Результати можуть бути корисними для вчителів мови в 5-9 класах.

Ключові слова: лексична компетентність, інтерактивні онлайн-платформи, інтерактивне навчання, ігрові вправи, Quizlet, Wordwall.

Abstract. The article analyzes the peculiarities of developing lexical competence in secondary school students using interactive online platforms. It is determined that the most effective online platforms for secondary school are Quizlet, Wordwall, and Kahoot, as they provide effective material repetition through game-based forms. Scientific approaches to defining the concept of «lexical competence» in the works of domestic and foreign researchers are considered. The aim of the article is to identify the didactic conditions for the effective use of these platforms. The results may be useful for language teachers in grades 5-9.

Keywords: lexical competence; interactive online platforms; interactive learning; game-based exercises; Quizlet; Wordwall.

В умовах швидкого розвитку цифрових технологій та їх впливу на освітній процес, виникає необхідність у пошуку нових методів формування комунікативної компетентності, основу якої становить лексична компетентність. Традиційні методи роботи з лексикою часто не враховують психологічних особливостей учнів середньої школи, зокрема їхню потребу в інтерактивності та ігрових формах. Саме тому актуальним є дослідження ефективності інтерактивних онлайн-платформ: *Quizlet*, *Wordwall*, *Kahoot* для формування лексичної компетентності в учнів 5-9 класів.

Аналіз наукової літератури свідчить про зростаючий інтерес дослідників до використання інтерактивних онлайн-платформ у формуванні лексичної компетентності.

Проблему формування лексичної компетентності досліджували:

В. І. Мацалковська, Ю. З. Міркіна і О. О. Груцько, Пол Нейшн, Джеремі Харнер.

Формування лексичної компетентності в учнів середньої школи є фундаментальною частиною навчання англійської мови, оскільки словниковий запас – це основа для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності – говоріння, читання, аудіювання та письма.

Дослідження показують, що лексична компетентність формується не лише через заучування окремих слів, а й вміння застосовувати їх на практиці. Наприклад, А. Воробець підкреслює, що лексична компетентність включає не лише вивчення слів з іноземної мови, а передусім їх доречне і грамотне застосування на практиці. Розрізняють декілька етапів формування лексичної компетентності:

Перший етап – формування навичок розпізнавання слів в мовленні, ознайомлення з комунікативною поведінкою, яка є характерною для носіїв мови.

Другий етап – формування навичок використання слів у мовленні. На цьому етапі пропонуються вправи для тренування вивчених слів.

Третій етап – набуття знань про лексичну структуру мови. На цьому етапі виконуються завдання на встановлення значення слів.

Четвертий етап – розвиток умінь вживання лексичних одиниць. На цьому етапі практикується вживання слова з іншими іншомовними словами у різних ситуаціях[1].

Для того щоб формування лексичної компетентності учнів мало результати, важливо організувати навчання в декілька етапів та врахувати різні види діяльності. Спочатку доцільно створити інтерес до нової лексики – цьому сприяють ігрові завдання і життєві ситуації. Далі основна увага приділяється ознайомленню з новими словами та їх розумінню: учні засвоюють значення лексики, працюють з прикладами і наочними матеріалами.

На наступному етапі учні навчаються оцінювати власне мовлення, помічати і виправляти свої помилки, це сприяє більш усвідомленому використанню лексики. Останнім етапом є активна практика, коли нові слова застосовуються у різних мовленнєвих ситуаціях, наприклад: у діалогах, вправах, рольових іграх. Цей етап допомагає розвивати мовленнєві навички та закріплювати лексику на практиці.

В. І. Мацалковська стверджує, що найцінніші слова – це ті, які ви можете пригадати та використати автоматично. Зрештою, вивчення лексики є цінним лише в тому випадку, якщо ви можете використовувати свої нові слова правильно на практиці [2].

У сучасному навчанні англійської мови глобального значення набуває використання цифрових технологій. Особливо ефективними є інтерактивні онлайн-платформи. Вони поєднують навчання і гру та дають змогу урізноманітнити вправи, організувати повторення та контроль засвоєння слів.

Одним із сучасних підходів до навчання лексики англійської мови є лексичний підхід, розроблений М. Льюїсом. Основна ідея цього підходу полягає в тому, що мовлення формується не шляхом поєднання окремих слів за граматичними правилами, а через засвоєння та відтворення готових лексичних одиниць і стійких словосполучень. До таких одиниць належать колокації, ідіоми, фразові дієслова, мовленнєві кліше та типові моделі висловлювань. Згідно з концепцією М. Льюїса, ефективне оволодіння іноземною мовою передбачає накопичення в пам'яті значної кількості лексичних блоків, які зберігаються та відтворюються як цілісні одиниці. Це пояснюється тим, що в реальному мовленні носії мови переважно використовують готові мовні шаблони, а не конструюють кожне висловлювання з окремих слів [7].

Європейський досвід свідчить, що найбільш ефективним підходом у навчанні іноземних мов є компетентнісний. Цей метод спрямований на розвиток практичних навичок і набуття досвіду. Тут англійська мова розглядається як інструмент для виконання практичних завдань у співпраці з іноземними партнерами.

Ще одним сучасним способом навчання лексики є використання ігрових елементів, або гейміфікації. Вона передбачає застосування у навчанні балів, рівнів, змагання та різних ігрових завдань. У такому форматі учні активно залучаються до роботи з новою лексикою, частіше повторюють її та використовують у мовленні.

Аналіз зібраних даних показує, що гейміфікація позитивно вплинула на мотивацію учнів на уроках іноземних мов. Відповіді на опитування показали, що такі елементи, як бали та рівні, підвищували їхній інтерес і робили завдання в класі більш досяжними. Багато учнів зазначили, що відчуття прогресу спонукало їх до більш активної участі. Вони краще

взаємодіяли з учителем та один з одним, ставили більше запитань та охочіше виконували завдання.

Освітня платформа – це інтегрований набір інтерактивних онлайн-сервісів, що надає вчителям, учням, батькам інформацію, інструменти та ресурси для підтримки та покращення освітнього процесу та управління ним. [3]

До найпопулярніших платформ для навчання англійської мови належать *Quizlet*, *Kahoot!*, та *Wordwall*, які дозволяють поєднувати індивідуальну і групову роботу з контролем засвоєння лексики.

Quizlet – платформа для створення флеш-карток на повторення лексики. Допомогає учням запам'ятовувати слова через різні режими навчання: *Learn*, *Match*, *Test*. Підходить для індивідуальної роботи та самоконтролю.

Українські дослідниці О.М. Чайковська та Л.А. Збаравська довели, що застосування сервісу *Quizlet* у навчанні англійської мови сприяє підвищенню рівня засвоєння лексичних одиниць, розвитку довготривалого запам'ятовування та зростанню навчальної мотивації студентів. Наприклад, під час вивчення теми «*Food*» учні можуть використовувати електронні флеш-картки, де подано слово, зображення та аудіовимову (*apple, bread, cheese*). Це сприяє одночасному залученню зорової та слухової пам'яті й полегшує запам'ятовування нових слів. [4]

Kahoot – інтерактивна платформа для вікторин та ігор у реальному часі. Учні відповідають на запитання на швидкість, отримують бали, а платформа забезпечує миттєвий зворотний зв'язок і рейтинги, що підвищує мотивацію та активність.

У педагогічному експерименті Фурсенко Т. М., Друзь Ю. М. і Друзь Г. М. показано, що використання платформи *Kahoot!* покращує засвоєння англійської лексики студентами. Студенти експериментальної групи набрали приблизно на 20 % більше балів у тестах порівняно з контрольною групою, яка виконувала традиційні вправи. [5]

Хмарний сервіс *Wordwall* – це багатофункціональний інструментарій для створення дидактичних навчальних матеріалів та подальшого їх використання. Різноманітність завдань, які можна створити в *Wordwall*, робить його універсальним інструментарієм для різних дисциплін та типів навчання. Викладачі можуть створювати кросворди, відгадування слів, пазли та інші завдання, спрямовані на підвищення якості навчання та розвиток ключових навичок студентів. [6]

Отже, інтерактивні онлайн-платформи *Quizlet*, *Wordwall*, *Kahoot* є доцільним і результативним засобом удосконалення процесу навчання лексики учнів середньої школи. Систематичне та методично обґрунтоване використання зазначених платформ сприяє підвищенню якості іншомовної освіти в сучасній школі. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у

розробці конкретних моделей інтеграції онлайн-платформ у структуру уроку іноземної мови та експериментальній перевірці їх ефективності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воробець А. В. Поняття «лексична компетентність» у сучасній методиці навчання іноземних мов. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2024. Вип. 822. С. 24–35. URL: <http://molodyivchenyi.ua/ua/conf/ling/> (дата звернення: 27.04.2026).
2. Мацалковська В. І. Формування англомовної лексичної компетентності учнів старшої школи за методом CLIL : магістерська робота : 035 Філологія / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці, 2022. 84 с. URL: https://ibn.idsi.md/vizualizare_piesa/159845 (дата звернення: 27.04.2026).
3. Cornali F., Cavaletto G. M. Emerging Platform Education: What Are the Implications of Education Processes' Digitization? *Sociology*. 2020. Vol. 7, no. 6. P. 327–333. DOI: <https://doi.org/10.17265/2328-2177/2020.06.001>
4. Чайковська О. М., Збаравська Л. А. Ефективність вивчення словника з англійської мови на основі квізлетів для підготовки студентів до державного іспиту з англійської мови. *Advanced Education*. 2020. No. 14. P. 84–90. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.191144>
5. Фурсенко Т. М., Друзь Ю. М., Друзь Г. М. Обґрунтування використання кахут на заняттях з іноземних мов у сучасних вищих навчальних закладах: емпіричний аспект. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2024. Т. 56, № 4. С. 50–57. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v56i4.2341>
6. Галицький О. В., Джурляк А. В. Використання хмарного сервісу Wordwall у навчальному процесі закладу вищої освіти. *Освітній дискурс : збірник наукових праць*. 2024. Вип. 48 (1-3). С. 7–18. DOI: [https://doi.org/10.33930/ed.2019.2307.21\(48.1-3\)-1](https://doi.org/10.33930/ed.2019.2307.21(48.1-3)-1)
7. Michael Lewis (1993). *The Lexical Approach*. <https://englishcoachonline.com/blog/lexical-approach-lewis-review/>